

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NIILA WAHLA
přednesené dne 19. června 2013¹

Věc C-321/12

F. van der Helder
D. Farrington
proti
College voor zorgverzekeringen (CVZ)

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Centrale Raad van Beroep (Nizozemsko)]

„Sociální zabezpečení — Zdravotní pojištění — Nařízení (EHS) č. 1408/71 — Hlava III, kapitola 1 — Článek 28 odst. 2 písm. b) — Důchodce s nárokem na věcné dávky podle právních předpisů dvou či více členských států — Právní předpisy, jimž důchodce podléhal nejdelší dobu — Pojem „důchody““

1. Volný pohyb osob v rámci Evropské unie je podle preambule nařízení Rady (ES) č. 1408/71² jedním ze základů Evropské unie. Z tohoto důvodu přijal zákonodárce Evropské unie („EU“) již v roce 1971 podrobný a rozsáhlý soubor pravidel ke koordinaci vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, aby zaručil „pracovníkům, kteří se pohybují v rámci [Evropské unie] a osobám jimi vyživovaným a pozostalým po nich zachování nabytých a nabývaných práv a výhod“³.
2. V případě, který je předmětem sporu, vyvstala otázka, která je významná pro důchodce s bydlištěm v členském státě, v němž nemají nárok na dávky, a kteří pobírají důchod od dvou nebo několika dalších členských států.
3. Svou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce chce Centrale Raad van Beroep (soud vyššího stupně pro otázky sociálního zabezpečení) (Nizozemsko) zjistit, která oblast sociálního zabezpečení je v takovém případě, který je popsán výše, rozhodující pro určení členského státu příslušného nést náklady na věcné dávky, které mají být poskytovány ve státě, kde má důchodce bydliště, a v důsledku toho pro srážky splatných příspěvků. V této souvislosti byl Soudní dvůr předkládajícím soudem požádán o výklad pojmu „jehož právním předpisům důchodce podléhal nejdelší dobu“ uvedeného v čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení („předmětný pojem“).
4. Než přistoupím k právní analýze, může být užitečné poukázat na skutečnost, že nařízení bylo od 1. května 2010 zrušeno a nahrazeno nařízením (ES) č. 883/2004⁴. Tato skutečnost však nemá dopad na význam otázky položené Centrale Raad van Beroep, jelikož ustanovení, která jsou relevantní v tomto řízení, zůstala v novém nařízení v podstatě beze změny.

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství („nařízení“) (Úř. věst L 149, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 35).

3 — Šestý bod odůvodnění preambule nařízení.

4 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst 2004 L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72) zrušilo a nahradilo nařízení ze dne 1. května 2010, kdy nabylo účinku v důsledku nabytí účinnosti nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1).

I – Právní rámec

A – Unijní právo

5. Osmý bod odůvodnění uvedeného nařízení uvádí:

„...zaměstnané osoby a osoby samostatně výdělečně činné pohybující se ve Společenství by měly podléhat systému sociálního zabezpečení pouze jednoho členského státu, aby se zamezilo souběhu použitelných vnitrostátních právních předpisů a složitostem, které by z toho mohly vyplývat.“

6. Definice použitelné pro účely nařízení jsou obsaženy v jeho článku 1, který mimo jiné stanoví:

„j) ‚právními předpisy‘ se rozumějí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2, nebo zvláštních nepríspevkových dávek uvedených v čl. 4 odst. 2a.

...“

7. Článek 28 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Důchody vyplácené podle právních předpisů jednoho nebo více členských států, pokud není žádný nárok na věcné dávky v zemi bydliště“, stanoví:

„1. Důchodce, který má nárok na důchod podle právních předpisů jednoho členského státu nebo na důchody podle právních předpisů dvou nebo více členských států a který nemá nárok na dávky podle právních předpisů státu, na jehož území má bydliště, obdrží přesto tyto dávky pro sebe i pro své rodinné příslušníky, [...], jestliže by měl na ně nárok podle právních předpisů členského státu nebo alespoň jednoho z členských států příslušného, pokud jde o jeho důchody, kdyby měl bydliště na území takového státu. Dávky se poskytují za těchto podmínek:

a) věcné dávky poskytuje na účet instituce uvedené v odstavci 2 instituce místa bydliště, jako by dotyčná osoba byla poživitelem důchodu na základě právních předpisů státu, na jehož území má bydliště, a měla nárok na věcné dávky; [...]

[...]

2. V případech, na které se vztahuje odstavec 1, nese náklady na věcné dávky instituce určená podle těchto pravidel:

...

b) pokud má důchodce nárok na uvedené dávky podle právních předpisů dvou nebo více členských států, nese náklady na ně příslušná instituce toho členského státu, jehož právním předpisům důchodce podléhal nejdélší dobu; pokud by použití tohoto pravidla mělo za následek odpovědnost několika institucí za náklady na dávky, nese náklady instituce uplatňující právní předpisy, kterým důchodce podléhal naposledy.“

8. Článek 33 odst. 1 nařízení nadepsaný „Příspěvky placené důchodcem“ stanoví:

„1. Instituce členského státu příslušná pro vyplácení důchodu, která uplatňuje právní předpisy stanovící srážky příspěvků placených důchodcem pro krytí dávek v nemoci a mateřství, je oprávněna provádět tyto srážky, vypočítané v souladu s uvedenými právními předpisy, z vyplácených důchodů v takovém rozsahu, aby náklady na dávky podle článků 27, 28, 28a, 29, 31 a 32 nesla instituce uvedeného členského státu.“

B – Vnitrostátní právo

9. Před 1. lednem 2006 upravoval zákon o nemocenských fondech (Ziekenfondswet, dále jen „ZFW“) systém povinného zákonného zdravotního pojištění pouze pro osoby, které byly zaměstnanci a jejich příjem nedosahoval určité hranice. Ostatní osoby, na které se systém nevztahoval, musely pro krytí rizika nemoci uzavřít soukromou smlouvu o pojištění.

10. Kromě toho zajišťoval ještě před rokem 2006 Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (obecný zákon o mimořádných léčebných výdajích, dále jen „AWBZ“) – který je stále v platnosti – že všichni obyvatelé byli pojištěni proti riziku mimořádných léčebných výdajů. Týká se to především rizik, na která se nevztahuje ZFW nebo soukromé pojištění.

11. Od 1. ledna 2006 zavedl zákon o zdravotním pojištění (Zorgverzekeringswet, dále jen „ZVW“) systém povinného zákonného zdravotního pojištění pro všechny osoby, které mají bydliště nebo pracují v Nizozemsku.

12. Článek 69 ZVW stanoví:

„1. Osoby s bydlištěm v zahraničí, které podle nařízení Rady Evropských společenství [...] mají v případě potřeby nárok na zdravotní péči nebo na náhradu výdajů na tuto péči podle právních předpisů o zdravotním pojištění v zemi svého bydliště, se přihlásí u College voor zorgverzekeringen [Výbor pro zdravotní pojištění, dále jen „CVZ“], pokud se na ně nevztahuje povinné zdravotní pojištění podle tohoto zákona.

2. Osoby uvedené v prvním odstavci jsou povinny platit příspěvek stanovený vyhláškou ministerstva, jehož část stanovená touto vyhláškou je pro účely Wet op de zorgtoeslag [zákon o příspěvcích na zdravotní pojištění] považována za pojistné na zdravotní pojištění.

[...]

4. [CVZ] odpovídá za provádění správy podle prvního odstavce a podle v něm uvedené mezinárodní úpravy a rozhoduje o výběru příspěvků ve smyslu druhého odstavce.

[...]“

II – Skutkový stav, řízení a předběžná otázka

13. Pan van der Helder je nizozemský státní příslušník, který poté, co bydlel a pracoval v několika členských státech, žije od roku 1991 ve Francii. Od srpna 1997 pobírá z Nizozemska důchod podle Algemene Ouderdomswet (zákon o všeobecném systému důchodového pojištění, „AOW“). Základem tohoto důchodu je 43 ukončených let pojištění (získaných částečně z důvodu bydliště a částečně na základě dobrovolného pojištění). Kromě tohoto důchodu pobírá také starobní důchody z Finska a ze Spojeného království.

14. Pan Farrington, britský státní příslušník, má od května roku 2004 bydliště ve Španělsku. Od dubna 2006 pobírá starobní důchod z Nizozemska. Základem uvedeného důchodu je 35 ukončených let hrazení příspěvků na pojistné v Nizozemsku. Kromě tohoto důchodu pobírá D. Farrington starobní důchod ze Spojeného království.

15. Pan F. van der Helder a D. Farrington (dále jen společně „navrhovatelé v původním řízení“) nebyli v Nizozemsku povinně pojištěni podle ZFW. Uzavřeli však soukromé zdravotní pojištění a byli během doby svého pobytu v Nizozemsku rovněž pojištěni podle AWBZ. Z tohoto důvodu nespádali navrhovatelé v původním řízení v dané době do působnosti nařízení. Pokud jde o léčebné výdaje, bylo

nařízení použitelné jen na osoby, na které se vztahoval systém zákonného zdravotního pojištění v Nizozemsku podle AWBZ a ZFW⁵.

16. Od 1. ledna 2006, kdy nabyl účinnosti ZVW, je systém zákonného zdravotního pojištění použitelný v plném rozsahu na každou osobu s bydlištěm v Nizozemsku, která v tomto státě také pracuje, včetně osob, které byly dříve pojištěny soukromě. V důsledku toho se nařízení začalo vztahovat i na osoby s nárokem na nizozemské zákonné starobní důchody a dávky v pracovní neschopnosti, které byly předtím soukromě pojištěny pro případ léčebných výdajů a které žijí v jiných členských státech⁶.

17. V této souvislosti měl nizozemský CVZ za to, že navrhovatelé v původním řízení musí být s účinností od 1. ledna 2006 považováni za „příjemce dávek podle smlouvy“ pro účely nařízení. V souladu s tím měli nárok na zdravotní péči ve státě svého bydliště. Vzhledem k tomu, že nepobírali žádný důchod od státu svého bydliště a jelikož ze všech států, ze kterých pobírali zákonný důchod, podléhali v oblasti sociálního zabezpečení nejdelsí dobu nizozemským právním předpisům, měl CVZ za to, že s tím související náklady musí nést Nizozemsko. Z tohoto důvodu rozhodl CVZ o srážkách příspěvků z důchodů vyplácených navrhovatelům v původním řízení podle článku 69 ZVW.

18. Navrhovatelé v původním řízení podali u Rechtbank te Amsterdam (obvodního soudu v Amsterdamu) žalobu, ve které napadli rozhodnutí CVZ o srážkách z jejich starobních důchodů. Nezpochybovali sice, že nejdelsí dobu pracovali v Nizozemsku a že nejdelsí dobu podléhali právním předpisům o sociálním zabezpečení tohoto státu, avšak tvrdili, že se čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení týká právních předpisů upravujících dávky v nemoci a mateřství. Poukázali na to, že Nizozemsko není státem, který má nést náklady na věcné dávky poskytované v jejich příslušných státech bydliště, neboť se na ně nikdy nevztahovalo zákonné pojištění léčebných výdajů v Nizozemsku (podle ZFW) nebo proto, že každopádně doba jakéhokoli pojištění tohoto druhu trvala kratší dobu než pojištění léčebných výdajů, které se na ně vztahovalo v jiných členských státech. Podle jejich názoru mělo tyto náklady nést u F. van der Helder a Finsko a v případě D. Farringtona Spojené království.

19. Rechtbank te Amsterdam rozsudkem ze dne 23. února 2010 vyhověl žalobě F. van der Helder, avšak zachoval právní účinky zrušeného rozhodnutí, a rozsudky ze dne 31. srpna 2009 a 10. května 2011 prohlásil žaloby D. Farringtona za neopodstatněné.

20. Navrhovatelé v původním řízení podali proti rozsudkům Rechtbank te Amsterdam odvolání u Centrale Raad van Beroep. Vzhledem k tomu, že měl uvedený soud pochybnosti o správném výkladu čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Rozumí se výrazem ‚právní předpisy, [jimž] důchodce podléhal nejdelsí dobu‘, uvedeným v čl. 28 odst. 2 písm. b) [nařízení], právní předpisy o dávkách v nemoci a mateřství, právní předpisy o dávkách ve stáří nebo všechny právní předpisy upravující oblasti sociálního zabezpečení uvedené v článku 4 [nařízení], které byly použitelné na základě hlavy II uvedeného nařízení?“

21. Na základě žádosti předkládajícího soudu a s ohledem na zvláštní okolnosti případu bylo na základě čl. 53 odst. 3 jednacího řádu Soudního dvora rozhodnuto o přednostním projednání věci.

5 — Do 1. ledna 2006 bod 1 písm. a) oddílu Q (Nizozemsko) přílohy VI nařízení stanovil: „Pokud jde o nárok na věcné dávky podle nizozemských právních předpisů, rozumějí se osobami majícími nárok na věcné dávky osoby, které jsou pojištěny nebo připojištěny v rámci systému pojištění, na který se vztahují nizozemské právní předpisy o fondech nemocenského pojištění pro účely hlavy III kapitoly 1.“

6 — V rozhodné době bod 1 písm. a) oddílu R (Nizozemsko) přílohy VI nařízení stanovil: „Pokud jde o nárok na věcné dávky podle nizozemských právních předpisů, rozumějí se osobami majícími nárok na věcné dávky pro účely provádění kapitol 1 a 4 hlavy III tohoto nařízení: i) osoby, které jsou podle článku 2 [ZVW] povinny se nechat pojistit u zdravotní pojišťovny, a ii) pokud již nejsou zahrnuty do bodu i), osoby, které mají bydliště v jiném členském státě a které mají podle tohoto nařízení nárok na zdravotní péči ve státě svého bydliště, avšak náklady hradí Nizozemsko.“

22. Písemná vyjádření v tomto řízení podal D. Farrington, F. van der Helder a CVZ, dále estonská, nizozemská, finská a švédská vláda a vláda Spojeného království, jakož i Komise. Řeči F. van der Helder, vlády Nizozemska, Finska, Švédska a Spojeného království byly vyslechnuty na jednání konaném dne 18. dubna 2013.

III – Přípomínky předkládajícího soudu a vyjádření vedlejších účastníků řízení

23. Podle názoru Centrale Raad van Beroep jsou možné tři různé výklady pojmu „právní předpisy, [jimž] důchodce podléhal nejdelsí dobu“ uvedeného v čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení. Jedná se o následující výklady.

24. Podle názoru navrhovatelů v původním řízení se předmětný pojem týká výlučně právních předpisů v oblasti dávek v nemoci a mateřství. Tento výklad vychází především z toho, že článek 28 se vyskytuje v kapitole I – nadepsané „Nemoc a mateřství“ – hlavy III nařízení. Navrhovatelé v původním řízení se proto domnívají, že z názvu vyplývá, jaké oblasti systému sociálního zabezpečení jsou zahrnuty do uvedeného ustanovení. Tito navrhovatelé dále tvrdí, že jejich výklad lze opřít o rozsudek nejvyššího správního soudu Švédska ze dne 14. prosince 2011.

25. Podle druhého výkladu, zastávaného CVZ a také nizozemskou a švédskou vládou, se u předmětného pojmu jedná o právní předpisy upravující sociální zabezpečení jako celek. Tento výklad se podle jejich názoru opírá o článek 1 písm. j) nařízení, který definuje pojem „právní předpisy“ odkazem na článek 4 – jenž vyjmenovává všechny oblasti, na něž se vztahuje nařízení – a vymezuje proto uvedený pojem v nejširším možném smyslu.

26. Konečně, podle výkladu Rechtbank te Amsterdam, který podporuje také předkládající soud, se předmětný pojem týká právních předpisů upravujících pojištění pro účely důchodů, které pobírají dotyčné osoby. Tento výklad je podle názoru těchto soudů v souladu s cílem a účelem čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení, jak bylo uvedeno Soudním dvorem v rozsudku Rundgren⁷. Potvrzení příslušnosti státu, který vyplácí důchod, k poskytování věcných dávek v nemoci je také v souladu s tím, že režimy zdravotního pojištění jsou financovány prostřednictvím příspěvků odvíjejících se od příjmu dotyčné osoby. Tento výklad podporují také vlády Estonska, Finska a Spojeného království, jakož i Komise.

IV – Analýza

27. V následující analýze vysvětlím, proč je výklad čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení navrhaný Rechtbank te Amsterdam a Centrale Raad van Beroep podle mého názoru správný.

28. Soudní dvůr již rozhodl, že cílem nařízení, jak uvádí jeho druhý a čtvrtý bod odůvodnění, „je zajistit volný pohyb zaměstnanců a samostatně výdělečných osob v Unii při respektování zvláštních vlastností vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení. Za tímto účelem ... [nařízení] vychází ze zásady rovného zacházení s ohledem na různé vnitrostátní právní předpisy a jeho účelem je co nejlépe zajistit rovné zacházení se všemi pracovníky na území členského státu, jakož i zamezit znevýhodnění pracovníků, kteří vykonávají své právo na volný pohyb.“⁸

29. Tento cíl podpory mobility v rámci Evropské unie však není – a nemůže být – podporován, pokud současně ohrožuje křehkou finanční rovnováhu mezi odváděnými příspěvky a poskytovanými dávkami, na nichž jsou všeobecně založeny systémy sociálního zabezpečení členských států.

7 — Rozsudek ze dne 10. května 2001, Rundgren (C-389/99, Recueil, s. I-3731).

8 — Viz rozsudky ze dne 18. července 2006, Nikula (C-50/05, Sb. rozh. 2006, s. I-7029, bod 20) a ze dne 3. března 2011, Tomaszewska (C-440/09, Sb. rozh. 2011, s. I-1033, bod 28).

30. Z uvedeného důvodu Soudní dvůr jasně uvedl, že nařízením nejsou dotčeny hmotněprávní a procesní rozdíly mezi systémy sociálního zabezpečení jednotlivých členských států, a tedy ani rozdíly v nárocích osob, které jsou pojištěnci v těchto státech. Každý členský stát si totiž ponechává pravomoc upravit ve svých právních předpisech v souladu s unijním právem podmínky pro poskytování dávek sociálního zabezpečení. Za těchto okolností nemohou ustanovení unijního práva pojištěnci zaručit, že přestěhování do jiného členského státu bude neutrální z hlediska sociálního zabezpečení a především z hlediska dávek v nemoci. Vzhledem k rozdílům existujícím mezi systémy a právními předpisy členských států v této oblasti může být takové přestěhování v konkrétních případech z hlediska sociální ochrany pro dotčenou osobu více či méně výhodné nebo nevýhodné⁹.

31. Soudní dvůr měl v tomto ohledu především za to, že nařízení tvoří „komplexní systém kolizních norem, který má svým celkovým charakterem za následek odnětí pravomoci vnitrostátních zákonodárců určovat působnost a podmínky použití jejich vnitrostátních právních předpisů v této oblasti, pokud jde o osoby, na které se vztahují, a pokud jde o území, na němž mají tyto vnitrostátní právní předpisy právní účinky“¹⁰. Členské státy proto nejsou oprávněny určit rozsah, v němž se použijí jejich vlastní právní předpisy nebo předpisy jiného členského státu, jelikož mají povinnost uvést je do souladu s platnými ustanoveními unijního práva¹¹. Použití kolizních norem zavedených nařízením závisí pouze na objektivní situaci dotčeného pracovníka¹².

32. Hlavní zásada v tomto systému pravidel je upravena v čl. 13 odst. 1, který uvozuje hlavu II nařízení. Toto ustanovení uvádí, že s výhradou výslovně uvedených výjimek „podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného členského státu. Tyto právní předpisy se stanoví v souladu s touto hlavou.“

33. Obecná pravidla, která jsou obsažena v hlavě II nařízení, se však použijí pouze tehdy, „pokud zvláštní ustanovení týkající se různých kategorií dávek obsažená v hlavě III téhož nařízení nestanoví jinak“¹³.

34. To je právě případ navrhovatelů v původním řízení, jelikož – jak je mezi účastníky řízení nesporné – spadají do působnosti článku 28 nařízení: jedná se o důchodce s nárokem na věcné dávky podle právních předpisů alespoň dvou členských států a nemají nárok na uvedené dávky podle právních předpisů členského státu svého bydliště.

35. V takovém případě čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení stanoví, že náklady na věcné dávky nese v zásadě „příslušná instituce toho členského státu, jehož právním předpisům důchodce podléhal nejdéle dobu“.

36. Soudní dvůr měl již příležitost vyjasnit rozsah a význam, mimo jiné, článku 28 nařízení ve věci Rundgren. Hlavní otázkou v uvedeném případě bylo, zda měl švédský státní příslušník s bydlištěm ve Finsku, který ve skutečnosti pobíral důchodové dávky pouze ze Švédska, povinnost platit příspěvky ve Finsku jen proto, že byl v tomto státě rezidentem.

37. Rozsudek Soudního dvora v uvedené věci poskytuje podle mého názoru důležitý nástin výkladu předmětného pojmu. Budu proto reprodukovat ty části rozsudku, které jsou podle mého názoru pro projednávané případy klíčové.

9 — Rozsudky ze dne 14. října 2010, van Delft a další (C-345/09, Sb. rozh 2010, s. I-9879, body 99 a 100) a ze dne 16. července 2009, von Chamier-Glisczinski (C-208/07, Sb. rozh 2009, s. I-6095, body 84 a 85).

10 — Rozsudky ze dne 10. července 1986, Lujten (60/85, Recueil, s. 2365, bod 14) a ze dne 14. prosince 1989, Agegate (C-3/87, Recueil, s. I-4459, bod 27).

11 — Rozsudek ze dne 12. června 1986, Ten Holder (302/84, Recueil, s. 1821, bod 21 a citovaná judikatura).

12 — Viz rozsudek ze dne 29. června 1994, Aldewereld v. Staatssecretaris van Financiën (C-60/93, Sb. rozh 1994, s. I-2991, body 16 až 20) a výše uvedený rozsudek van Delft a další, bod 52 a citovaná judikatura.

13 — Rozsudek ze dne 27. května 1982, Aubin (227/81, Recueil, bod 11).

38. V odpovědi na jednu z otázek předložených vnitrostátním soudem ve věci Rundgren Soudní dvůr nejprve uvedl, že účelem článků 27, 28 a 28a nařízení je „určit, v různých situacích, které popisují, v první řadě instituci příslušnou pro poskytování dávek v nemoci a mateřství osobám s nárokem na důchod, a zadruhé instituci, která nese náklady“. Soudní dvůr poté zdůraznil, že článek 28a nařízení – který byl v uvedené věci relevantním ustanovením – „ukládá povinnost nést náklady na tyto dávky v zásadě instituci jednoho z členských států příslušných pro důchody, protože náklady na ně nemá nést členský stát, v němž má dotyčná osoba bydliště, pouze na základě skutečnosti, že má na jeho území bydliště“. Cíl uvedeného ustanovení byl podle Soudního dvora jasný: „zajistit, aby členské státy, jejichž právní předpisy přiznávají nárok na věcné dávky pouze na základě bydliště na jejich území, nebyly za toto penalizovány“¹⁴.

39. Soudní dvůr poté dodal – což je obzvláště významné pro projednávanou věc – že článek 28a nařízení stanoví, že instituce, která nese náklady na věcné dávky, musí být určena podle stejných pravidel, jaká se použijí podle článku 28 nařízení. K tomu poznamenal, že „[p]odle těchto pravidel poskytuje instituce místa bydliště věcné dávky důchodcům na účet instituce jednoho z členských států příslušných pro důchody, která nese náklady“¹⁵.

40. Na tomto základě dospěl Soudní dvůr k závěru, že „podle systému zavedeného články 27, 28 a 28a nařízení je institucí, která musí nést náklady na věcné dávky, vždy instituce členského státu příslušného pro důchody, jelikož důchodce by měl nárok na tyto dávky podle právních předpisů uvedeného členského státu, kdyby měl bydliště na jeho území. Jsou-li pro důchody příslušné dva nebo více členských států, nese náklady na věcné dávky jeden z nich na základě specifických kritérií, jako je místo bydliště dotčené osoby, nebo pokud žádný z těchto států není státem bydliště dotčené osoby, doba, během níž podléhala uvedená osoba právním předpisům každého z těchto členských států“. V této souvislosti Soudní dvůr rovněž zdůraznil, že „spojení takto vytvořené podle uvedeného systému mezi příslušností poskytovat důchody a povinností nést náklady na věcné dávky vede k závěru, že uvedená povinnost je akcesorická ke skutečné příslušnosti ve věcech důchodů“¹⁶.

41. V nedávném rozsudku ve věci van Delft Soudní dvůr tyto zásady potvrdil a uvedl, že „členský stát povinný k vyplácení důchodu poživateli důchodu, který má bydliště v jiném členském státě, nese z převážné části riziko spojené s poskytováním věcných dávek v nemoci v členském státě, kde má tento poživatel důchodu bydliště“¹⁷.

42. Podle mého názoru z judikatury Soudního dvora vyplývá, že jádrem článku 28 nařízení je nezbytné spojení mezi důchodem a věcnými dávkami. V tomto případě bude státem, který musí nést náklady na věcné dávky, vždy členský stát, který musí poskytovat důchod.

43. Uvedený výklad článku 28 podporují následující tři úvahy.

44. V první řadě, jak uvedlo několik účastníků, kteří předložili vyjádření v tomto řízení, pravidlo upravené v článku 28 vychází z předpokladu, že financování jakéhokoli systému sociálního zabezpečení nevyhnutelně závisí na příspěvcích hrazených občany, kteří vykonávají některou z forem hospodářské činnosti¹⁸. Je tudíž logické a spravedlivé, že náklady na věcné dávky, které mají být poskytovány po odchodu do důchodu, nese členský stát, v němž důchodce vykonával hospodářskou činnost nejdéle¹⁹. Podle všeho to bude v tom státě, v němž důchodce uhradil většinu příspěvků.

14 — Rozsudek Rundgren, body 44 a 45.

15 — Tamtéž.

16 — Rundgren, body 46 a 47.

17 — Van Delft a další, bod 79.

18 — Tato zásada je základem celého nařízení, jak to uvádí jeho čl. 13 odst. 2 písm. a), který stanoví: „osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu.“

19 — V této souvislosti generální advokát Poiares Maduro v bodě 11 svého stanoviska ve věci Nikula uvedl: „je třeba, pokud je to možné, aby náklady poskytovaných dávek nesl stát, kde dotyčná osoba vykonávala činnost, za kterou má nárok na důchod nebo penzi.“

45. Podle výkladu navrhovatelů v původním řízení bude třeba zohlednit také ta období, kdy dotčený důchodce pravděpodobně neodváděl vůbec žádné příspěvky nebo je odváděl jen omezeně. V některých případech by to však znamenalo, že delší období, v nichž nebyly příspěvky odváděny, budou mít přednost před kratšími dobami, v nichž byly příspěvky skutečně zaplacený. Některé členské státy totiž umožňují poskytovat věcné dávky zdravotní péče pouze na základě bydliště na jejich území.

46. V knize *De Legibus* („O zákonech“), latinský řečník Marcus Tullius Cicero napsal: *salus populi suprema lex esto* („blaho lidu je nejvyšším zákonem“)²⁰. I já jsem toho názoru, že jedním z hlavních cílů jakékoli politického zřízení by měla být péče o blaho občanů. V tomto ohledu je důležité, aby daný stát poskytoval široký přístup ke službám zdravotní péče pro všechny své občany, bez ohledu na případné rozdíly v příjmech a bohatství mezi nimi. Většina vyspělých společností má společné to, že univerzální přístup k široké škále veřejných lékařských a zdravotních služeb je upraven zákonem²¹. V této souvislosti je vhodné připomenout, že Deklarace lidských práv OSN stanoví, že „[k]aždý člověk má jako člen společnosti právo na sociální zabezpečení“ (článek 22) a že „[k]aždý má právo na takovou životní úroveň, která by byla s to zajistit jeho zdraví a blahobyt i zdraví a blahobyt jeho rodiny, počítajíc v to zejména výživu, šatstvo, byt a lékařskou péči, jakož i nezbytná sociální opatření; má právo na zabezpečení v nezaměstnanosti, v nemoci, při nezpůsobilosti k práci, při ovdovění, ve stáří nebo v ostatních případech ztráty výdělečných možností, nastalé v důsledku okolností nezávislých na jeho vůli“ (čl. 25 odst. 1)). Obdobně Listina základních práv Evropské unie v článku 35 nadepsaném „Zdravotní péče“ zakotvuje: „...[k]aždý má právo na přístup k preventivní zdravotní péči a na obdržení lékařské péče za podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.“

47. Systémy umožňující široký přístup k dávkám zdravotní péče pro všechny obyvatele představují nevyhnutelně vyšší náklady pro společnost. Náklady na zdravotní péči pro některé kategorie osob, jako jsou nezaměstnaní, studenti, děti nebo těhotné ženy musí být obvykle kryty příspěvky hrazenými aktivně činnými občany čili obecně penězi „daňových poplatníků“.

48. Podle mého názoru je cílem pravidla zakotveného v článku 28 nařízení zajistit, aby ty členské státy, které mají v tomto ohledu štedřejší politiku, nebyly nuceny nést náklady na věcné dávky poskytované důchodcům, kteří nepřispívali do jejich systému sociálního zabezpečení, nebo do něj přispívali jen ve velmi omezené míře.

49. Objektivní nespravedlnost takového systému – která by mohla vést k riziku, že členské státy přistoupí k „odbourávání standardů“ u přístupu ke zdravotním službám – lze ilustrovat příkladem situace D. Farringtona.

50. Pan Farrington tvrdí, že podle čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení by členským státem příslušným nést náklady na věcné dávky, které mu má poskytnout Španělsko, mělo být Spojené království, jelikož na jeho území bydlel od roku 1948, kdy mu bylo sedm let, do roku 1972, kdy se po 14 letech výkonu zaměstnání přestěhoval do Nizozemska. To znamená, že po značnou část života ve Spojeném království měl D. Farrington přístup k vnitrostátnímu zdravotnictví (National Health Service) pouze z důvodu svého bydliště v zemi. Naopak v Nizozemsku pracoval D. Farrington celých 32 let, kdy v této zemi žil (1972 až 2004). Lze předpokládat, že pan Farrington uhradil do systému sociálního zabezpečení v Nizozemsku mnohem vyšší příspěvky než ve Spojeném království – jak by tomu bylo alespoň v případě většiny osob v podobné situaci. Proto nevidím důvod, proč by náklady na věcné dávky, na které má nárok D. Farrington po odchodu do důchodu ve své nové zemi bydliště, mělo nést Spojené království, a nikoli Nizozemsko.

20 — Kniha III, část III, oddíl VIII.

21 — Spojené státy americké (dále jen „USA“) nedávno přijaly federální zákon, jehož cílem je zvýšit rozsah pokrytí zdravotním pojištěním pro občany USA. Viz Patient Protection and Affordable Care Act (PPACA) (zákon o ochraně pacientů a dostupné zdravotní péče), nazývaný v médiích „Obamacare“, který prezident Obama podepsal dne 23. března 2010. Dne 28. června 2012 potvrdil Nejvyšší soud USA ve věci National Federation of Independent Business v. Sebelius, 567 U. S. ____ (2012) ústavnost převážné části zákona.

51. Tento příklad ukazuje, že výklad článku 28 odst. 2 písm. b) zastávaný návrhovatelem v původním řízení nemůže být správný. Výklad předmětného pojmu v tom smyslu, že odkazuje jen na právní předpisy sociálního zabezpečení týkající se mateřství a nemoci, by v podstatě narušil spojení mezi příspěvky, které obdržel stát, a dávkami, které tento stát poskytuje, což je základem všech systémů sociálního zabezpečení. Jak Komise správně uvádí, vedlo by to k nerovnováze v rozdělení finanční zátěže mezi jednotlivé členské státy, a navíc by to podle mého názoru mohlo potenciálně narušit stabilitu některých systémů sociálního zabezpečení.

52. Jak uvádějí návrhové v původním řízení, jejich výklad předmětného pojmu je podpořen rozsudkem nejvyššího správního soudu Švédska ze dne 14. prosince 2011²², v němž byl dotčený skutkový stav srovnatelný se skutkovým stavem věci v původním řízení. V uvedeném případě nejvyšší správní soud Švédska rozhodl, že článek 28 nařízení, který se nachází v kapitole 1 „Nemoc a mateřství“ hlavy III nařízení, představuje odchylku od obecných ustanovení o určení použitelných právních předpisů stanovených v článku 13 hlavy II nařízení, a dospěl k závěru, že pojem „právní předpisy“ musí být vykládán tak, že se jím rozumí právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení týkající se mateřství a nemoci.

53. Je pravda, že článek 28 se nachází v kapitole 1 „Nemoc a mateřství“ hlavy III nařízení. To však neznamená, že je předmětný pojem omezen na právní předpisy upravující nemoc a mateřství. Jak poznamenala švédská vláda, název kapitoly označuje pouze druhy dávek upravených pravidly, která jsou součástí uvedené kapitoly, a představují výjimku z obecných pravidel stanovených v hlavě II nařízení²³.

54. Slabost argumentů předložených návrhovatelem v původním řízení – v souvislosti s odkazem na kapitolu 1 – je zjevná v případě, kdy nadpis vykládáme v kontextu obecného názvu hlavy III („Zvláštní ustanovení týkající se různých kategorií dávek“), jakož i nadpisů následujících kapitol uvedené hlavy, z nichž každá označuje kategorii dávek, kterou upravuje²⁴.

55. Zadruhé, výklad předmětného pojmu, který navrhuji, vytváří kolizní pravidlo, které, jak správně uvádí Spojené království, lze relativně jednoduše použít a poskytuje výsledky, které jsou právně jisté²⁵. Doby, během nichž nabyl důchodce nárok na důchod v každém členském státě, jsou zaznamenávány a jsou samozřejmě známy příslušným institucím v rámci každého členského státu.

56. Výklad čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení zastávaný CVZ a nizozemskou a švédskou vládou, který je uvedený výše v bodě 24, vede naopak podle všeho k výsledkům, které jsou více nejisté. Jelikož se některé oblasti sociálního zabezpečení často vztahují na kteréhokoli rezidenta v členském státě, byla by hlavním kritériem pro použití čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení obvykle délka bydliště dané osoby v zemi. Jak však musely některé vlády uznat během jednání, nemusí být tyto informace vždy snadno zjistitelné nebo úplně spolehlivé. Zatímco doby, po něž občan hradil příspěvky na důchody, jsou náležitě zaznamenány a jsou i lehce ověřitelné, nelze to samé tvrdit u dob, které se na občany vztahují v ostatních odvětvích sociálního zabezpečení.

22 — Věc č. 4381-10, Wehmeyer.

23 — Generální advokát Alber v bodě 48 svého stanoviska ve věci Rundgren uvedl, že kontext článků 28 a 28a nařízení naznačuje, že se týkají důchodů.

24 — Kapitola 2 „Invalidita“, kapitola 3 „Stáří a úmrtí (důchody)“, kapitola 4 „Pracovní úrazy a nemoci z povolání“, kapitola 5 „Pohřebné“, kapitola 6 „Nezaměstnanost“, kapitola 7 „Rodinné dávky a přídatky pro pracovníky a nezaměstnané osoby“, kapitola 8 „Dávky pro vyživované děti důchodců a pro sirotky“.

25 — Soudní dvůr již totiž zdůraznil, že systém, který se má uplatňovat podle nařízení, musí být předvídatelný, aby byl v souladu se zásadou právní jistoty. Viz rozsudek ze dne 30. března 2000, Banks adalší (C-178/97, Recueil, 2000, s. I-2005, bod 41) a stanovisko generálního advokáta Jacobse ze dne 24. února 2005, van Pommeren-Bourgonadiën (C-227/03, Sb. rozh. 2005, s. I-6101, bod 45).

57. Kromě toho i nizozemská a švédská vláda tvrdí, že cílem čl. 28 odst. 2 písm. b) je zajistit, aby náklady na věcné dávky nesl stát, ve kterém důchodce pracoval nejdéle, tudíž stát, kde pravděpodobně odvedl většinu příspěvků. Nezdá se však, že výklad uvedeného ustanovení, který navrhují tyto vlády, zaručuje, že tohoto cíle bude vždy dosaženo. Uvedený výklad totiž předpokládá, že pro účely článku 28 nařízení bude zohledněna i celková doba, během níž občan podléhal právním předpisům některé z oblastí sociálního zabezpečení. Bylo by zcela irelevantní, zda po dané období byl občan například pouze dítětem s přístupem k univerzálním zdravotním službám poskytovaným členským státem, nebo naopak pracovníkem odvádějící všechny předepsané příspěvky. Faktor času by byl totiž jediným rozhodujícím parametrem v rámci čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení.

58. Podle mého názoru nemůže být toto správný výklad čl. 28 odst. 2 písm. b). Tento výklad by totiž opět znamenal riziko nepřiměřené zátěže těch členských států, které svým rezidentům poskytují určitou formu pomoci sociálního zabezpečení bez ohledu na to, zda jsou tito občané ekonomicky aktivní a zda přispívají do systému sociálního zabezpečení tohoto státu.

59. V bodech 50 a 51 výše jsem vysvětlil, že by takový výsledek byl nejen nespravedlivý vůči členským státům, jejichž systémy sociálního zabezpečení jsou štedřejší, ale také potenciálně škodlivý pro finanční stabilitu těchto systémů.

60. Je pravda, že článek 1, který obsahuje definice pro účely nařízení, vymezuje pod písm. j) výraz „právní předpisy“ v tom smyslu, že se jím „rozumějí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2, nebo zvláštních nepříspevkových dávek uvedených v čl. 4 odst. 2a.“ To by naznačovalo široký výklad předmětného pojmu.

61. Tento argument však neshledávám přesvědčivým. Domnívám se, že definice obsažená v článku 1 musí být nutně všezahrnující, neboť se použije pro účely celého nařízení. Široká definice pojmu „právní předpisy“ odpovídá cíli unijního zákonodárce zajistit jednotné uplatňování nařízení ve všech členských státech, navzdory různorodosti jejich systémů sociálního zabezpečení. Definice uvedená v článku 1 slouží současně také k vymezení toho, co se nemá považovat za právní předpisy sociálního zabezpečení (například kolektivní smlouvy nebo zvláštní režimy pro samostatně výdělečně činné osoby, jejichž vytvoření je ponecháno iniciativě dotčených osob).

62. To neznamená, že pokaždé, kdy se tento pojem objeví v nařízení, měl by být vždy chápán v souladu s definicí obsaženou v článku 1²⁶. Některá ustanovení v nařízení mohou pojem „právní předpisy“ dále upřesňovat, a proto se vztahují jen na některé oblasti právních předpisů.

63. To je právě případ článku 28 nařízení. Pojem „právní předpisy“ obsažený v čl. 28 odst. 2 písm. b) by se neměl podle mého názoru vykládat v naprosté izolaci od zbývající části ustanovení. Je třeba uvést, že čl. 28 odst. 1 se týká: „[d]ůchodce, který má nárok na důchod podle právních předpisů jednoho členského státu nebo na důchody podle právních předpisů dvou nebo více členských států“. Úvodní pasáž druhého odstavce pak odkazem na odstavec 1 zmiňuje, že se vztahuje jen na případy upravené v uvedeném odstavci²⁷.

64. Z komplexního výkladu článku 28 proto vyplývá, že relevantní jsou právní předpisy, *podle* nichž má daná osoba nárok na důchod, a nikoli právní předpisy týkající se všech oblastí systému sociálního zabezpečení.

65. Zatřetí a na posledním místě, mnou navrhovaný výklad předmětného pojmu potvrzují podle všeho další dvě ustanovení.

26 — Jak jsem uvedl ve svém stanovisku ze dne 29. května 2013 v dosud projednávané věci Brey (C-140/12, bod 34), obecně je vždy žádoucí vykládat stejné pojmy unijního práva jednotně, jelikož to přispívá k právní jistotě. Jednotný výklad však není v praxi vždy možný.

27 — Článek 28 odst. 2 nařízení stanoví: „V případech, na které se vztahuje odstavec 1 [...]“.

66. V první řadě, čl. 33 odst. 1 nařízení stanoví, že „instituce členského státu příslušná pro vyplácení důchodu, která uplatňuje právní předpisy stanovící srážky příspěvků placených důchodcem pro krytí dávek v nemoci a mateřství, je oprávněna provádět tyto srážky [...] z vyplácených důchodů v takovém rozsahu, aby náklady [...] nesla instituce uvedeného členského státu“.

67. Uvedené ustanovení podporuje myšlenku, že náklady na věcné dávky poskytované ve státě bydliště důchodce, musí nést členský stát odpovědný za vyplácení důchodu. To vysvětluje, proč takový členský stát může provádět srážky z důchodu vypláceného důchodci. Zejména v rozsudku Rundgren Soudní dvůr vysvětlil, že výraz „vyplácený“ v článku 33 znamená, že důchod musí být důchodci skutečně vyplácený a že hypotetická pravomoc vyplácet důchod nebude postačovat k tomu, aby mohla příslušná instituce provádět jakékoli srážky²⁸.

68. Dále může být relevantní také článek 95 nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71²⁹, nazvaný „Náhrada věcných dávek poskytovaných v rámci pojištění v nemoci a v mateřství důchodcům a jejich rodinným příslušníkům, kteří nemají nárok na dávky podle právních předpisů členského státu, ve kterém mají bydliště“. V rozsudku van der Duin Soudní dvůr ohledně uvedeného ustanovení rozhodl, že „částka dávek poskytnutých na základě ... článku 28 je v zásadě uhrazena institucí místa bydliště příslušnou institucí státu příslušného k vyplácení důchodu ...“³⁰.

69. Kdybychom přijali výklad čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení navrhovaný navrhovateli v původním řízení, anebo výklad, který zastává CVZ, pozbyla by obě tato ustanovení *raison d'être*: nebylo by možné vyloučit, že v některých případech by náklady na věcné dávky musel nést členský stát, který důchodci nevyplácí žádný důchod. V takových případech by samozřejmě nemohlo dojít ke srážkám z důchodu nebo náhradám od instituce povinné k výplatě důchodu.

70. Na základě výše uvedených důvodů mám za to, že předmětný výraz odkazuje na právní předpisy týkající se důchodů.

71. Poté, co jsem dospěl k uvedenému závěru, je třeba se zabývat další otázkou. V předkládacím usnesení se Centrale Raad van Beroep táže, jaké druhy penzijního pojištění musí být zohledněny pro účely článku 28 nařízení v takovém případě, jako je projednávaný případ.

72. Domnívám se, že znění článku 28 nařízení by se mělo v této souvislosti vykládat v první řadě široce a zadruhé v souladu s relevantními vnitrostátními právními předpisy.

73. K prvnímu hledisku poznamenávám, že ve znění nařízení není obsaženo nic, z čeho by bylo možné vyvodit, že uvedené ustanovení musí být vykládáno restriktivně. Naopak se zdá, že výraz „jehož právním předpisům důchodce podléhal nejdelší dobu“ byl úmyslně formulován v nejširším možném smyslu.

74. V rozsudku Rundgren totiž Soudní dvůr uvedl, že „výraz „důchod“ v článku 28a nařízení č. 1408/71 se týká jak důchodu vypláceného na základě bydliště, který sestává především z dávek v invaliditě a dávek ve stáří ... jakož i důchodu vypláceného na základě výdělečné činnosti ...“³¹ Mám za to, že tento výraz musí být pro účely článku 28 nařízení vykládán stejně.

28 — Rozsudek Rundgren, body 47 až 50.

29 — Úř. věst.L 74, s. 1, Zvl. vyd. 05/01, s. 83.

30 — Rozsudek ze dne 3. července 2003, van der Duin a ANOZ Zorgverzekerings (C-156/01, Recueil, s. I-7045, bod 44).

31 — Rozsudek Rundgren, bod 39.

75. Kromě toho je nutno poznamenat, že úvodní část anglické jazykové verze článku 28 hovoří o „pensions payable“ [v českém znění: vyplácené důchody], zatímco jiné jazykové verze tohoto předpisu znějí odlišně. Například dánské znění tohoto výrazu v článku 28 je formulováno jako „ret til pension eller rente“, nizozemské jako „Pensioenen of renten“, francouzské jako „pensions ou rentes dues“, italské jako „pensioni o rendite dovute“, portugalské jako „pensões ou rendas devidas“ a španělské jako „pensiones o rentas debidas“³². Toto srovnání svědčí o vhodnosti širokého výkladu působnosti článku 28.

76. Stručně řečeno, neexistuje náznak toho, že by unijní zákonodárce zamýšlel omezit působnost článku 28 na jakékoli specifické druhy důchodů nebo specifické doby důchodového pojištění, jako jsou například starobní důchody nebo důchody, které určitá osoba získala během pracovního života. Podobně nevidím důvod, proč by neměly být zohledněny doby, během nichž důchodce hradil příspěvky jednomu členskému státu na základě režimu dobrovolného pojištění, pokud je to upraveno ve vnitrostátních předpisech.

77. Zavedení rozlišování mezi různými druhy důchodů nebo různými dobami důchodového pojištění by navíc přidalo na složitosti a nejistotě testu podle čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení.

78. Ke druhému aspektu připomínám, že Soudní dvůr již rozhodl, že podmínky, kterým podléhá dosažení dob pojištění, jsou definovány v souladu s čl. 1 písm. r) nařízení č. 1408/71 výlučně právními předpisy členského státu, ve kterém bylo dotčených dob dosaženo³³.

79. Skutečnost, že článek svěřuje uvedenou otázku relevantním vnitrostátním právním předpisům je podle mého názoru také slučitelná se skutečností, že nařízení je založeno na článku 48 SFEU (dříve článek 51 Smlouvy o EHS). V této souvislosti Soudní dvůr konzistentně rozhodl, že „jelikož článek 48 SFEU stanoví koordinaci právních předpisů členských států, a nikoli jejich harmonizaci, nejsou tímto ustanovením dotčeny hmotněprávní a procesní rozdíly mezi systémy sociálního zabezpečení každého členského státu, a tudíž ani mezi nároky osob pojištěných v rámci těchto systémů“³⁴.

80. Z tohoto důvodu dospívám k závěru, že výraz „důchody“ musí být chápán široce a v souladu s relevantními vnitrostátními právními předpisy, tak aby v případě potřeby zahrnoval důchody, které členský stát vyplácí na základě dobrovolných příspěvků.

V – Závěry

81. S ohledem na výše uvedené důvody navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžnou otázku položenou Centrale Raad van Beroep (Nizozemsko) odpověděl následovně:

„Výraz ‚právní předpisy, [jimž] důchodce podléhal nejdelší dobu‘, uvedený v čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení (EHS) č. 1408/71 zahrnuje právní předpisy upravující důchody. Výraz ‚důchody‘ musí být chápán široce a v souladu s relevantními vnitrostátními právními předpisy, tak aby v případě potřeby zahrnoval důchody, které členský stát vyplácí na základě dobrovolných příspěvků.“

32 — Naproti tomu některé jazykové verze jsou podobnější anglickému znění: estonská verze obsahuje výraz „makstavad pensionid“, finská verze výraz „maksettavat eläkkeet“, německá verze „Rentenanspruch“ a švédské znění pak výraz „Rätt till pensioner“.

33 — Viz mimo jiné rozsudky ve věci Tomaszewska, bod 26 a ze dne 18. dubna 2013, Mulders (C-548/11, bod 37).

34 — Viz mimo jiné rozsudky ze dne 11. dubna 2013, Jeltens a další (C-443/11, bod 43). Viz též rozsudek von Chamier-Glisczinski, bod 84; a rozsudek ze dne 15. ledna 1986, Pinna v. Caisse d'allocations familiales de la Savoie (41/84, Recueil, 1986, s. 1, bod 20).